

М. М. Вовк,
*студентка V курсу 2 групи
факультету публічного права
та адміністрування,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

ВІДПОВІДНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНОГО ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ МІЖНАРОДНИМ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СТАНДАРТАМ ПОВОДЖЕННЯ ІЗ ЗАСУДЖЕНИМИ

Міжнародні стандарти поведіння із засудженими знайшли своє відображення в численних міжнародних конвенціях, рекомендаціях, правилах. Такі стандарти можуть мати як універсальний, так і регіональний характер. Безумовно, головними стандартами універсального характеру слід назвати Мінімальні стандартні правила поведіння із в'язнями, прийняті Генеральною Асамблеєю ООН. Такі правила носять рекомендаційний характер, а їх дотримання на практиці залежить від юридичних, соціально-економічних, політичних, географічних умов, які існують у відповідній державі [1, с.64]. Щодо стандартів, які чинні на європейському рівні, провідне значення мають Європейські тюремні правила. Отже, як перші, так і другі повинні стати орієнтиром для українського законодавця у сфері тюремного права щодо створення належних умов для осіб, які відбувають покарання.

Серед інших міжнародних документів слід назвати такі: «Декларація про захист всіх осіб від катувань і інших жорстоких, нелюдських чи таких, що принижують гідність, видів поведіння і покарання» (1975), «Кодекс поведінки посадових осіб по підтриманню правопорядку» (1979), «Принципи медичної етики, що визначають роль працівників охорони здоров'я, особливо лікарів, у захисті ув'язнених чи затриманих осіб від катувань і інших жорстоких, нелюдських чи таких, що принижують гідність, видів поведіння й покарання» (1982), «Заходи, що гарантують захист прав тих, хто засуджений до страти» (1984), «Мінімальні стандартні правила ООН, що стосуються відправлення правосуддя відносно неповнолітніх» (Пекінські правила, 1985), «Мінімальні стандартні правила ООН стосовно заходів, не пов'язаних із тюремним ув'язненням» (Токійські правила, 1990 р.), «Правила ООН, що стосуються захисту неповнолітніх, позбавлених волі» (1990), «Європейська конвенція про нагляд за умовно засудженими або умовно звільненими правопорушниками» (1964). Кримінально-виконавчий кодекс України

тривалий час не відповідав вищезазначеним стандартам, а зміни до нього вносилися доволі неглибокі. Лише з 2010 р. було прийнято низку так званих євроінтеграційних законів: «Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо забезпечення прав засуджених осіб в установах виконання покарань» від 21.01.2010 р., «Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо порядку та умов відбування покарання» від 05.09.2013 р. Найбільш важливим слід визнати Закон України «Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо адаптації правового статусу засудженого до європейських стандартів» від 08.04.2014 р. Прийнятий Закон є масштабним доопрацюванням Кодексу, який охоплює різні аспекти виконання покарання. Виходячи з розуміння правової природи статусу засудженого стає зрозумілим, що необхідно вести мову, перш за все, про «статусоутворюючі» права та обов'язки, тобто такі права (зокрема), які наявні лише у засудженій особі і які беззаперечно «позначають» таку особу як засуджену [2, с.353].

Основними нововведеннями та доповненнями цього Закону є:

- розширюються основні права засуджених та встановлюються додаткові гарантії їх реалізації;
- до установ виконання покарань віднесено і слідчі ізолятори у випадках, передбачених КВК України;
- розширився перелік осіб, які без спеціального дозволу можуть відвідувати установи виконання покарань (в будь-який час, безперешкодно, за бажанням – у супроводі до трьох медичних працівників та двох представників ЗМІ);
- пом'якшений правовий статус засуджених до арешту осіб;
- зазначено, що особи, які раніше працювали в суді, органах прокуратури, юстиції та правоохоронних органах і засуджені до арешту, утримуються окремо від інших категорій осіб;
- надання права засудженим до обмеження волі та позбавлення волі на певний строк користуватися мобільними телефонами та мережею Інтернет. До того ж засудженим, яких тримають у дільницях соціальної реабілітації, дозволяють мати навіть портативні персональні комп'ютери й аксесуари до них та користуватися ними. Для засуджених залежно від типу колоній та умов тримання обладнуються комп'ютерні класи (місця) або в окремих приміщеннях поза межами дільниць, або безпосередньо на території цих дільниць та секторів. Це нововведення викликало значний резонанс в українському суспільстві;
- закріплені гарантії прав засуджених, які перебувають на

лікуванні у стаціонарних медичних закладах, зокрема, на правову допомогу, побачення з адвокатом, телефонні розмови тощо;

– додатково встановлюється, що про кожний випадок застосування зброї до засуджених негайно повідомляється не лише прокурору, а й Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини;

– збільшено кількість побачень, що можуть отримувати засуджені, та встановлено, що засуджені можуть вести телефонні розмови з особами, які знаходяться за межами колоній, у тому числі за допомогою мобільного зв'язку, та користуватися, як уже зазначалося, мережею Інтернет та ін.

У цілому ці нововведення є позитивними, адже відповідають міжнародним та європейським стандартам і спрямовані на покращення умов відбuvання покарання засудженими. Втім є певні спірні моменти, відображені у цьому Законі. Наприклад, словосполучення «виконувати законні вимоги адміністрації органів і установ виконання покарань» скрізь за текстом змінюється на формулювання «виконувати встановлені законодавством вимоги адміністрації органів і установ виконання покарань». Доцільність такої зміни викликає певні сумніви, адже в законодавстві навряд чи буде встановлено весь перелік можливих вимог адміністрації. Попередня норма не вимагала обов'язковості закріплення переліку вимог на рівні закону, а лише встановлювала критерій їх законності [3, с. 266].

Варто відмітити, що права засуджених до позбавлення волі досить чітко регламентовані, у той час як права засуджених до інших видів покарань потребують доопрацювання та розширення.

Крім того, недоречно виглядає вказівка на ЗМІ серед суб'єктів, що можуть надавати допомогу органам та установам виконання покарань у виправленні засуджених і проведенні соціально-виховної роботи. Завданням ЗМІ є збір та висвітлення інформації, а не здійснення виправного впливу. Така норма може призвести до зловживань на практиці [3, с. 267].

Отже, слід констатувати, що сучасне кримінально-виконавче законодавство України у цілому відповідає багатьом міжнародним, зокрема, і європейським стандартам та є більш гуманним порівняно з першими редакціями Кримінально-виконавчого кодексу України.

С п и с о к л і т е р а т у р и

- 1.** Лисодед О. В. Закріплення міжнародних та європейських стандартів поведження із засудженими у кримінально-виконавчому законодавстві України (на прикладі Закону України № 1186-VII від 08.04.2014 р.) / О. В. Лисодед // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. – Харків. – 2015. – Вип. 30. – С. 64–76.
- 2.** Романов М. В. Права засудженого [Електронний ресурс] / М. В. Романов // Порівняльно-аналітичне право : електрон. наук. фах. вид. / Ужгород. нац. ун-т. – 2015. – № 4. – С. 353–356. – Режим доступу: http://www.pap.in.ua/4_2015/108.pdf
- 3.** Автухов К. А. Огляд змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо адаптації правового статусу засудженого до європейських стандартів / К. А. Автухов // Актуальні сучасні проблеми кримінального права та кримінології у світлі реформування кримінальної юстиції : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (23 трав. 2014 р., м. Харків). – Харків. – 2014. – Т. 1. – С. 265–269.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА**

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

ТОМ 2

Харків
2017

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

Організаційний комітет:

Гетьман А. П. – голова організаційного комітету, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;

Головкін Б. М. – заступник голови організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Ткачова О. В. – відповідальний секретар, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Автухов К. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Таволжанський О. В. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: матеріали круглого столу студентів, аспірантів, молодих вчених (4 квітня 2017 року, м. Харків): в 2т. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, Б. М. Головкина та інш. – Харків : Юрайт, 2017. – Т2 ., – 260 стр.
ISBN – 978-966-2740-94-3

У збірник увійшли наукові доповіді та тези виступів учасників круглого столу, присвяченого перспективам реформування кримінально-виконавчої системи України.

Матеріали подані в авторській редакції.

The collection made scientific reports and abstracts of the participants of the round table devoted to the prospects of reforming the penal system of Ukraine. Materials for were presented by the authors.

ISBN – 978-966-2740-94-3

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

© Гетьман А.П., Головкін Б.М. та інш., 2017
© “Юрайт”, 2017

З М І С Т

Бабій О. Г., Гавриленко М. М. Клименко Є. А.	Пенітенціарна пробація як складова ресоціалізації в Україні.....	3
Бірюков М. С.	Зміни до порядку направлення осіб до відбування покарання у виді позбавлення волі.....	10
Богатюк О. В.	Мета соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.....	13
Бугайчук А. А.	Сучасна кримінально-виконавча політика України.....	17
Бурикін В. В.	Про імперативність ресоціалізації звільненої з установи виконання покарання особи.....	21
Вовк М. М.	Відповідність вітчизняного законо-давства у сфері виконання покарань між-народним та європейським стандартам поведження із засудженими.....	24
Гадзіна М. Ю.	Звільнення від відбування покарання за хворобою: проблеми та шляхи їх розв'язання.....	28
Герашенко С.	Виконання покарання у виді арешту.....	32
Гнітій А. О.	Проблемні питання застосування та виконання покарань у виді громадських робіт.....	35
Голєв В. І.	Виправні роботи на сучасному етапі розвитку кримінально-виконавчої системи.....	39
Головко Д. Є.	Кримінально-правові проблеми застосування звільнення від відбування покарання за хворобою.....	42

Грабовська Я.Г.	Особливості виправлення та ресоціалізації неповнолітніх.....	47
Григоренко В. О.	Відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими жінками.....	50
Грицева О. О.	Матеріально-побутове забезпечення засуджених до позбавлення волі.....	54
Гриша І. О.	Міжнародний досвід застосування покарання у виді громадських робіт.....	58
Дейнега К. В.	Участь громадськості у виправленні та ресоціалізації засуджених.....	62
Дейнега М. В.	Праця засудженого в умовах ізоляції в контексті реалізації його матеріальних зобов'язань.....	66
Джелалі В. Ф.	Деякі проблеми виправлення та ресоціалізації неповнолітніх осіб.....	70
Дзандзава Г. М.	Медико-санітарне забезпечення засуджених до позбавлення волі.....	74
Дроздова В. І.	Потрапляння наркотичних засобів до установ виконання покарань.....	78
Дуброва Т. В.	До питання про право на свободу віросповідання засуджених до позбавлення волі.....	81
Железнякова Н. І.	Соціальна адаптація засуджених до позбавлення волі під час відбування покарання.....	84
Задерей О. В.	Застосування амністії до осіб, які вчинили злочини проти основ національної безпеки: правовий аспект та перспективи застосування в сучасних українських реаліях.....	88

Зайцева А. О.	Поняття та порядок звільнення засуджених від відбування покарання у зв'язку з помилуванням.....	91
Зелінська І. А.	Проблема переведення засудженого з однієї виправної колонії до іншої.....	94
Йосипенко Н. П.	Освіта як засіб виправлення та ресоціалізації осіб, засуджених до позбавлення волі, на прикладі зарубіжних країн.....	97
Іванов Д. В.	Перспективи створення приватних колоній в Україні.....	100
Карпова В. В.	Соціально-виховна робота із засудженими до довічного позбавлення волі.....	103
Козаченко Т. О.	Щодо доцільності застосування покарання у виді обмеження волі.....	107
Козярин Д. Ю.	Особливості ресоціалізації засуджених неповнолітніх.....	111
Колісник Л. Г.	Питання забезпечення права засуджених на охорону здоров'я.....	115
Кудря А. Р.	Забезпечення конституційного права засуджених на охорону здоров'я: основні проблеми та можливі шляхи їх вирішення...	119
Куктенко Є. Л.	Пробація щодо неповнолітніх як спосіб попередження злочинності.....	123
Курочкіна О. О.	Порівняльна характеристика змісту і основних ознак виконання покарання у виді виправних робіт в радянський період та за часів незалежності України.....	127
Кухар К. І.	Актуальні проблеми застосування інститутів амністії та помилування в Україні.....	130
Кушнір Я. О.	Про забезпечення доступу до освіти осіб, засуджених до довічного позбавлення волі.....	135

Лук'яненко Н.Ю.	Ресоціалізація засуджених як напрям державної пенітенціарної політики.....	138
Лучникова Д. Ю.	Проблеми ресоціалізації осіб, які не досягли повноліття.....	141
Ляшкевич Є. І.	Місце законних інтересів у складі правового статусу засуджених.....	144
Мандзюк М.	Проблемні аспекти ресоціалізації засуджених.....	146
Михайлова Г. В.	Проблеми підготовки засуджених до звільнення від відбування покарання.....	149
Ненька Г. Ю.	Проблеми застосування покарання у виді виправних робіт.....	152
Онищенко А. Г.	Запобігання проникненню заборонених предметів до установ виконання покарань шляхом реалізації індивідуальних заходів.....	156
Оніщенко З. О.	Правовий механізм забезпечення безпеки засуджених осіб та персоналу в місцях позбавлення волі.....	159
Очерет М. О.	Роль соціально-виховної роботи із засудженими в установах виконання покарань..	162
Очкін Р. В.	Міжнародні аспекти проведення соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.....	165
Панішева Ю. С.	Проблеми виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.....	168/
Плеханов М.	Місце інституту пробації в системі ювенальної юстиції.....	171
Погребняк О. О.	Деякі питання забезпечення безпеки персоналу установ виконання покарань...	175
Позняк Ю. В.	Ресоціалізація неповнолітніх, засуджених до позбавлення волі.....	178

Поллак М. О.	Міжнародні стандарти поводження із засудженими.....	182
Пономаренко Є. С.	Удосконалення функціонування слідчих ізоляторів в умовах реформування кримінально-виконавчої системи України...	185
Прокопенко О.Г.	Оцінка ризику вчинення повторного кримінального правопорушення як елемент досудової пробації.....	190
Прокоф'єва А. К.	Проблема правового забезпечення права засуджених на відбування покарання за місцем проживання.....	194
Романюк А. О.	Щодо гуманізації системи виконання покарань в Україні.....	197
Роянова І. В.	Правова сутність досудової пробації та підстави її застосування.....	202
Руденко А. М.	Діяльність громадських організацій та їх вплив на кримінально-виконавчу систему України.....	205
Савенко Є. О.	Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.....	209
Сархош Ю. Д.	Виправлення засудженого: до визна-чення поняття.....	213
Смирнова А. О.	Проблемні питання громадських робіт у системі кримінальних покарань.....	216
Суліменко О. В.	Ресоціалізація жінок, засуджених до позбавлення волі.....	219
Толокольнікова К. С.	До питання обмеження прав засуджених....	223
Уласевич Д. В.	Активне виборче право засуджених.....	226
Червона С. Р.	Деякі аспекти виконання арешту.....	229
Чередниченко Д. А.	Виправлення як мета покарання засуджених до позбавлення волі.....	232

Чернишова Є. М.	Виховна робота з неповнолітніми в кримінально-виконавчому аспекті.....	235
Чусько В. В.	Пріоритетні завдання та перспективи реформування державних кримінально-виконавчих інспекцій в Україні в службу пробації.....	239
Шепеленко Л. В.	Інститут пробації: зарубіжний досвід і перспективи розвитку в Україні.....	243
Шульгата М. О.	Проблеми виконання покарання у виді штрафу.....	246
Щербакова К. Я.	Окремі питання доцільності створення слідчих органів державної кримінально-виконавчої служби України.....	251

Наукове видання

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

Відповідальний за випуск: Головкін Б. М.

Підп. до друку 26.05.2017. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.

Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 18,68. Облік.-вид. арк. 13,8.

Тираж 30 прим. Зам. № 114911. Ціна договірна.

Друкарня «Аладдин-Принт»

61023, м. Харків, вул. Сумська, 4, оф. 8

Тел.: (057) 764-72-11 <http://aladdin-print.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію В00 № 966600 від 28.03.2003 р.